

SOCIALE TANDHEELKUNDE

Rachitisbekämpfung, orthodontische Prophylaxe und Schulzahnpflege, von Prof. Dr. Alfred Kantorowicz, Bonn, Zahnärztl. Rundschau, Jg. 37 No. 47.

In dit artikel, — als toelichting bedoeld bij het jaaroverzicht der schooltandverzorging in Bonn gedurende schooljaar 1927/28 —, geeft Prof. Kantorowicz aan op welke wijze het begrip „schooltandverzorging” bezig is, althans in Duitschland, zich te wijzigen:

— Die Aufgabe der Schulzahnpflege, die Kinder mit gesundem bleibendem Gebisz, *an Zahnpflege gewöhnt*, aus der Schule in das Leben zu entlassen, ist erfüllt. —

— Aan onze methode valt niets meer te verbeteren. —

— De in elke organisatie schuilende tendenz tot expansie komt ook in onze *Zahnklinik* naar voren, vandaar dat nu het oog geslagen werd op behandeling van het melkgebit en op de orthodontie. —

— Beide met goed succes. —

Het slot is dan ook een woord van dank aan de Körperschaften der Stadt Bonn, die es ermöglichten, den seit 10 Jahren vorbereiteten Plan, *aus einer Luxusbehandlung eine soziale Massenbehandlung zu machen*, in die Tat umzusetzen.

Deze gedachtengang is logisch, — èn aantrekkelijk, voor wie die consequenties aanvaardt. Vêr over wat wij ten onzent onder schooltandverzorging tot dusver verstanden reiken de ambities dan heen naar het lachend ideaal van een caries-vrij mensdóm.

Toch doet men Kantorowicz geen onrecht, zoo men hem in dien gedachtengang niet zoo maar zonder meer volgt. Hij zelf zal de eerste zijn om toe te geven, dat Schulzahnpflege, Schulzahnklinik en soziale Massenbehandlung niet per sé die unio mystica behoeven te vormen, die men er wel in heeft gezien.

Duidelijker dan voorheen spreekt hij het hier in het begin toch uit, dat het doel der *schooltandverzorging* is, dat alle schoolkinderen de school zullen verlaten met een gezond gebit en „*an Zahnpflege gewöhnt*”.

Onze Maatsch. t. b. d. Tandhk. sprak in gelijken zin in haar

rapport II over „gestadige gewenning”, en reeds in haar eerste rapport luidt een der conclusies: „Het systeem van Prof. Kantorowicz is voor ons land het meest aan te bevelen, maar dan aangevuld met de aanstelling van mondverzorgsters”.

Nu eerst, nu het voor Kantorowicz vast staat, dat sociale Massenbehandlung *geen* illusie meer is, komt hier de volmondige erkenning: „Die Zahnpflege liegt immer noch im Argen”. Ja zelfs volgt de verklaring: „Trotz der schlechten Finanzlage wird deshalb die Anstellung einer Zahnpflegerin (Dental-Hygienist) für die Berufsschulen erwogen werden müssen”. Het is dan ook niet onwaarschijnlijk, dat alleen finantieele omstandigheden oorzaak zijn, dat hij met de *mondreiniging* pas *na* de lagere school begint.

Voor wie aan de lagere school uitsluitend een paedagogische taak toekent, ook inzake de verzorging van het gebit onzer schoolkinderen, voor hem blijft het toch interessant Kantorowicz in zijn geestdriftige gedachtevlucht te volgen. Billijkheid gebiedt trouwens hierbij op te merken, dat hij hierbij spreekt van een nieuwe taak der schooltandartsen, *niet* der school zelve.

Ten aanzien van het melkgebit was natuurlijk de toestand onbevredigend. Men kon nu eenmaal niet veel anders eraan doen, dan wat direct gevaar voor het komende blijvend gebit opleverde. Niet in therapie, maar in prophylaxe, — in „Besserung der Zahnkonstitution” — diende de oplossing gezocht te worden. „Planmäßige Rachitisbekämpfung” was reeds jarenlang Kantorowicz' parool; en in 1926 gelukte het hem eindelijk gedaan te krijgen dat door de stedelijke zuigelingenverzorging een systematische rachitisprophylaxe met hoogtezoon en bestraalde melk begonnen werd. Evenals bij de vroegere methode van school-klinieken bleven hier in het begin wel een groot aantal van de kinderen die het 't hardst noodig hadden erbuiten, maar door het gebruik van vigantol en een „frisschere Propaganda” is dit totaal veranderd, zoodat nu na twee jaar het cijfer van 50 % gedaald is in totaal op 7.6 % bij de kinderen in het eerste levensjaar, te Bonn.

In 1933, wanneer deze kinderen naar school zullen gaan zal dus ongetwijfeld de geweldige verbetering in de „Zahnkonstitution” van het melkgebit blijken, waardoor dan ook dit op dezelfde wijze als het blijvende gebit systematisch in goeden toestand gehouden zal kunnen worden.

Alle schooltandartsen zullen het zich, zoo vervolgt Kantorowicz, tot taak moeten rekenen met de grootst-mogelijke energie, onder verwijzing naar de resultaten te Bonn, de „restlose”

toepassing der rachitisprophylaxe te propageeren; en dit wel te meer omdat de rachitis de oorzaak is dat zoovele kinderziekten, zooals mazelen, kinkhoest, bronchopneumonie en spasmophilie „beim proletarischen Kinde einen so bedrohlichen Charakter annehmen.“

Naast zijne bemoeiingen voor een toekomstige schooltandverzorging van het melkgebit heeft Prof. Kantorowicz dit jaar ook de orthodontie in de schooltandverzorging ingevoerd. Soziale Massenbehandlung! 50 % der schoolkinderen in Bonn hebben een onregelmatig gebit. De helft daarvan heeft naar Kantorowicz' schatting behandeling noodig, „weniger aus gesundheitlichen als kosmetischen Gründen“. Die onregelmatigheid van het gebit werkt in hooge mate ontstellend; de hoogere standen worden er veel minder door getroffen; dus, aldus luidt zijn redeneering, dus is „heute eine Stellungsanomalie ein soziales Differenzierungsmittel“, dat evenals caries en rachitis „ausgerottet“ moet worden. De moderne amerikaansche linguaalboog, zooals die in Korkhaus's interessante boek beschreven wordt, heeft hier de lang gehoopte uitkomst gebracht.

In dit eerste, en dus nog niet volledig ausgenützte, jaar werden reeds 99 pro genieën en 153 Kieferkompressionen behandeld. Kosten van materiaal en arbeidsloon bedragen 3.50 M. per apparaat. De ouders betalen 10 tot 20 Mark. De betaling hiervan wordt over een jaar verdeeld.

Voor de schooltandarts is hierdoor een interessant onderdeel aan zijn werk toegevoegd. Geen schooltandklinik zal zich binnenkort hieraan meer kunnen onttrekken. Het zal dan ook allerm minst noodig zijn dit werk alleen aan speciale orthodontisten over te laten. —

Aldus jubelt de man, die reeds jaren geleden aan zijn bekend boekje den profetischen titel gaf: Die zahnärztliche Senierung des Deutschen Volkes.

Dankbaar erkennen wij, dat zijn enthousiasme alleen reeds saneerend werkt ver buiten zijn eigen vaderland.

Denn wer den Besten seiner Zeit genug getan,
Der hat gelebt für alle Zeiten!

v. A.